

Отже, запозичення в мовах є одним з найважливіших факторів їх розвитку. Процес запозичення лежить у самій основі мовної діяльності. Найвагомішим наслідком впливу французької мови на англійську після Норманського завоювання було збагачення словникового складу англійської мови за рахунок запозичень з французької мови.

Масштаб французького впливу на англійську мову був настільки великим, що французькі слова складали половину англійської лексики. Проте, слід зазначити, що, незважаючи на велику кількість запозичень з французької мови, базові слова англійського словника і більшість слів, які належать до повсякденної мови, це слова германського походження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка. Москва: Высш. шк., 1986. 296 с.
2. Бруннер К. История английского языка. Москва: Высшая школа, 1968. 420 с.
3. Васюченко Г. А. Історія англійської мови. Дніпропетровськ: Вид-во ДАУБП, 2001. 214 с.
4. Пауль Г. Принципы истории языка. Москва: Иностран. л-ра, 1960. 499 с.
5. Hogg R. M. A History of the English language. New York: Cambridge University Press, 2006. 495 p.

*Дмитрик Аліна Юріївна, магістрантка;
наук. керівник – д-р пед. наук, професор Бельмаз Ярослава Миколаївна,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»*

ОСОБЛИВОСТІ ПОХОДЖЕННЯ ТОПОНІМІВ У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

У мовознавстві географічні назви нерідко служать єдиним свідченням давно зниклих мов, а в інших випадках, складаючи частину мовного багатства народу, дозволяють виявити важливі факти історичної фонетики, граматики, словотворення. Для того, щоб відповісти на питання, чому саме так чи інакше називається певний географічний об'єкт, сучасні дослідження обов'язково базуються на даних з археології, історії, географії, палеонтології, без яких ті результати не мала б необхідного наукового підґрунтя. Дослідженням географічних назв, або топонімів, займається наука топоніміка. Топоніміка (грец. *topos* – місце, *онума* – ім'я, назва) – наука про географічні назви, про їхнє походження, смислове значення, розвиток і використання [1, с. 1115]. Географічні назви виконують адресну функцію щодо конкретних географічних об'єктів, а закладена в них інформація містить відомості про форму, величину, властивості цих об'єктів та їх значення в житті людини. Цим топоніміка дуже важлива для історичної географії та інших географічних дисциплін, з точки зору яких вона давно вже є джерелом наукової інформації та допоміжною

географічною дисципліною. Дослідженням топонімичного пласта американської мови займалися, зокрема, А. В. Суперанська, Г. В. Нестерук, В. М. Іванова, В. Д. Біленька, Є. М. Поспелов, Г. Д. Томахін.

Сукупність топонімів тієї чи іншої області називається топонімією. Правильно пояснити ту чи іншу назву, розкрити її смислове значення і походження – означає отримати важливу інформацію про минуле певної території: природні умови, економіку, етнічний склад населення, історичні події тощо. Ця особливість географічних назв використовується в історичних та географічних дослідженнях для реконструкції ландшафтів минулого, вивчення особливостей освоєння території, виявлення зниклих ареалів рослин чи тварин. Але щоб одержати таку поглиблену інформацію, потрібно досліджувати їх сукупність, сформовану під впливом характерних географічних або історичних умов. У цій статті пропонується розглянути певні особливості формування топонімичної системи США.

Топоніміка США розпочинається з колонізації американського континенту після відкриття його Колумбом 12 жовтня 1492 року. Вона, як і в інших країнах, характеризується змішуванням різних географічних найменувань, які надавалися об'єктам різними народами, зокрема корінним населенням, індіанцями і переселенцями з Європи й інших частин світу: голландцями, іспанцями, французами, англійцями, росіянами, українцями. Топоніміка США розвивалася дуже інтенсивно, за короткий період, протягом двох століть, величезна територія «покривається» найменуваннями. Безумовно, географічні назви Сполучених Штатів Америки свідчать про міжетнічні контакти на території країни. Характерною рисою топонімії США є велика кількість лексичних одиниць, запозичених з різних мов, міфології та історії різних народів [4, с. 256]. На формування географічних найменувань вплинули такі народи як: індіанці, голландці, іспанці, німці та французи. Таким чином, мета статті – розглянути особливості й своєрідність назв географічних об'єктів США, які представляють собою величезний пласт для вивчення історії, культури та мови американського народу.

На думку С. Н. Басіка, індіанські назви становлять приблизно 10% топонімів США, в деяких районах цей показник вище [2, с. 133]. Наприклад, *Mississippi* (*Miccicini*) на мові індіанців означає «велика ріка», *Niagara* (*Hiaгapa*) на мові індіанського племені має значення «перешийок» (між озерами), а на мові народу нейтраль – «грим води». *Yukon River* (*Юкон*) означає «велика ріка». Значним є індіанський вклад у назви американських штатів: 23 з 50 мають походження з мов корінних американців. Наприклад, назва штату *Massachusetts* (*Массачусетс*) має значення «у великого пагорба», штату *Oklahoma* (*Оклахома*): *okla* – люди, *homa* – червоний, штату *Minnesota* (*Міннесота*) – означає «каламутна вода».

Голландське вплив зустрічається в топонімії північного сходу США. Топоформант *kill* (*русло річки*), *hook* (*вигин річки*) присутні в наступних географічних назвах голландського походження: *Catskill Creek* (*Катскілл Крик*), *Fishkill* (*Фішкілл*), *Kinderhook* (*Кіндерхук*).

У США географічні назви іспанського походження зустрічаються в штатах Каліфорнія, Флорида, Нью-Мексико, Невада, Техас, Арізона, Юта, Орегон. Ряд ознак допомагають визначити топоніми іспанського походження. Перш за все, це артиклі іспанської мови: *los* в *Los Angeles* (Лос-Анджелес) – «ангели», *las* в *Las Vegas* (Лас-Вегас) – «долини». Наступною ознакою є прикметник *santo* – *святий*, *santa* – *свята* (скорочена форма *san*): *Santa Barbara* (Санта-Барбара), *San Antonio* (Сан-Антоніо), *Santa Fe* (Санта-Фе) – «свята віра». До складу топонімів іспанського походження часто також входять топоформанти, які називають тип географічного об'єкта, до якого відноситься назва: *rio* (річка), *sierra* (гори), наприклад: *Pio-Гранде* – «велика ріка», *Sierra Nevada* (Сьєрра-Невада) – «гори, покриті снігом», *Sierra Blanca* (Сьєрра-Бланка) – «білі гори».

Топоніми французького походження зустрічаються на півдні (Луїзіана, Арканзас) і півночі (Вісконсин, Іллінойс, Мічиган) США. Їх показником є топоформанти *lac* (озеро), *ville* (місто), *mont* (гора), *bois* (ліс), наприклад: *Lac qui Parle* (Лак-кі-Парл, назва округу в штаті Міннесота) – «озеро, яке говорить», *Belmont* (Белмонт) – «красива гора», *Waterville* (Уотервіль) – назва міста в штаті Мен, *Boise* (Бойсе) – назва столиці, річки і округу штату Айдахо [4, с. 258].

При утворенні назв міст Сполучених Штатів виникла звичка використовувати назви міст із закінченням *-бург*, причому саме слово бург має німецьке походження і означає «замок, фортеця», наприклад: *Pittsburgh* (*Pittsburgh*). З історії Стародавньої Греції відомі поліси – міста-держави: наприклад, полісом була відома Спарта. Але цей грецький термін набув широкого поширення і в американській топонімії як складова частина назв ряду відомих міст: *Annapolis* (*Annapolis*), *Indianapolis* (*Indianapolis*), *Minneapolis* (*Minneapolis*) [1, с. 1116].

Наступною групою є топоніми з європейських мов, в якій можна чітко простежити основні етапи колонізації і освоєння континенту. У цій групі основу складають англійські назви. Назва міста *Salt Lake City* (Солт-Лейк-Сіті) з англійської перекладається «місто у солоного озера», гір *Blue Mountains* (Блу-Маунтінс) – «блакитні гори», річки *White River* (Уайт-Рівер) – «біла ріка», міста *Rock Springs* (Рок-Спрінгс) – «скелястий струмок», національного парку *Yellowstone* (Йеллоустон) – «жовтий камінь» тощо. Особливий інтерес представляють біблійні топоніми, а також топоніми, пов'язані з міфологією, подіями давнини. Місто *Babylon* (Бабілон) названий на честь Вавилону – одного з найбільших міст Стародавнього світу, столиці Вавилонії. *Philadelphia* (Філадельфія) означає «братолюбство», походження топоніма *Atlanta* (Атланта) пов'язано давньогрецьким міфом про Атланта, а міста *Memphis* (Мемфіс) – з назвою столиці Давнього Єгипту [3, с. 216]. Переселенці також надавали символічні назви: місто *Independence* (Індепенденс) з англійської перекладається «незалежність», *Liberty City* (Лібєрті-Сіті) – «місто свободи», *Union City* (Юніон-Сіті) – «місто союзу» тощо.

Таким чином, топонімічна система США має складну та різнопланову семантичну структуру, що передбачає переплетення соціальних, культурних,

історичних асоціацій, куди в різні періоди часу всі народи й племена внесли свій вклад, так як для країни характерна строкатість етнічного складу населення. Аналіз топонімів США в цій статті дозволив розглянути їх як вмістилище знань про мову і культуру країни. У статті наголошується, що географічні назви є відображенням історії американської нації, адже в них зафіксовані різні періоди розвитку і процвітання мови і культури суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабіян Т. В., Гришечко О. С., Самофалова М. В. Питання походження і становлення топонімичної системи США. *Молодий вчений*. 2015, №24. С. 1115–1117. URL <https://moluch.ru/archive/104/24431>
2. Басик С. Н. Загальна топоніміка: навчальний посібник для студентів географічних факультетів. Мінськ: БДУ, 2006. 167 с.
3. Сидорова Л. А. Топоніми як реалії мови і культури. *Питання мовознавства в когнітивному аспекті: збірник наукових статей*. Чебоксари, 2015. С. 216–219.
4. Сидорова Л. А. Топоніми як відображення історії і культури США. *Психологія і соціальна педагогіка: сучасний стан та перспективи розвитку: збірник наукових статей*. Чебоксари, 2016. С. 255–259.

*Доценко Олена Олександрівна, аспірантка;
наук. керівник – академік НАН вищої освіти України,
д-р філол. наук, професор Шепель Юрій Олександрович,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

МОДЕЛЮВАННЯ ІМЕННИХ СЛОВОТВІРНИХ РЯДІВ НА =MENT= В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ ІМЕН ДІЇ)

Питання про визначення словотвірного ряду є дискусійним і вирішується в сучасній лінгвістиці по-різному. В основі розбіжностей полягає відмінність критеріїв, що застосовуються для поняття сутності цього явища.

На сьогодні поняття «словотвірний ряд» – це маловивчене поняття, що і є основною темою нашого дослідження. Вивченню сутності цього явища приділяють увагу такі вчені як Р. М. Гейгер [1], Ю. О. Шепель [10, 11], В. Г. Фатхутдінова [9], В. Н. Немченко [7], О. Н. Тихонов [8], Н. О. Катагощина [5], Г. Х. Гілазетдінова [3], А. В. Комарова [6], О. В. Глєбова [2], Л. К. Жаналіна [4] та інші.

На думку О. Н. Тихонова, словотвірний ряд «є найменш дослідженою та дискусійною одиницею словотвірної системи мови, його початкова інтерпретація потребує подальшої конкретизації, для чого необхідно визначити його структурно-семантичні особливості та виявити взаємозв'язок зі словотвірним типом і словотвірним ланцюжком» [7, с. 2].

В цьому відношенні цікавою є думка Р. М. Гейгера [1], адже він розуміє словотвірний ряд як сукупність похідних різних словотвірних ланцюжків на